

SPRAWA MŁODOCIANEGO ZATRUDNIONEGO – INDYWIDUALNE NAUCZANIE

**Czy uczeń branżowej szkoły I stopnia może być objęty indywidualnym nauczaniem?
Czy pracownik młodociany jest uczniem?**

TAK. Pracownik młodociany to też uczeń. Podstawą organizacji nauki zawodu w klasie branżowej jest umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego podpisana pomiędzy pracodawcą a uczniem jako młodocianym pracownikiem. Uczeń uzyskuje wtedy podwójny status prawny, tj. ucznia branżowej szkoły I stopnia oraz staje się pracownikiem młodocianym w zakładzie pracy.

Zgodnie z art. 36, pkt. 9 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 737, 854) po ukończeniu szkoły podstawowej obowiązek nauki spełnia się przez:

- 1) uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej;
- 2) **realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy.**

Wg art. 197 Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1465, z 2024 r. poz. 878):

§ 1. Pracownik młodociany jest obowiązany dokształcać się do ukończenia 18 lat.

§ 2. W szczególności pracownik młodociany jest obowiązany:

- 1) do dokształcania się w zakresie ośmioletniej szkoły podstawowej, jeżeli szkoły takiej nie ukończył;
- 2) do dokształcania się w zakresie szkoły ponadpodstawowej lub w formach pozaszkolnych.

Art. 198. Pracodawca jest obowiązany zwolnić młodocianego od pracy na czas potrzebny do wzięcia udziału w zajęciach szkoleniowych w związku z dokształcaniem się.

Wg art. 127 Ustawy Prawo oświatowe, pkt 16. dyrektor szkoły, której uczeń posiada orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, organizuje takie nauczanie w porozumieniu z organem prowadzącym.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 9 sierpnia 2017 r., w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2017 poz. 1616)

§ 7. 1. W indywidualnym nauczaniu realizuje się wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne wynikające z ramowego planu nauczania danego typu i rodzaju szkoły, dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

W przypadku ucznia szkoły ponadpodstawowej prowadzącej kształcenie zawodowe dyrektor szkoły określa sposób realizacji zajęć prowadzonych w ramach praktycznej nauki zawodu.

Czy zespół orzekający musi określić warunki i możliwość dalszego kształcenia w odniesieniu do ucznia szkoły branżowej?

Zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. 2017 poz. 1743):

§ 15. 1. Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania wydaje się dla uczniów, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

2. W orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania zespół określa:

1) ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z przebiegu choroby lub procesu terapeutycznego;

2) okres, w jakim zachodzi potrzeba indywidualnego nauczania;

3) zalecane warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w tym warunki rozwijania jego potencjalnych możliwości i mocnych stron;

4) zalecane działania sprzyjające integracji ucznia ze środowiskiem szkolnym oraz ułatwiające powrót ucznia do szkoły;

5) zalecane, w zależności od potrzeb, cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji podczas zajęć indywidualnego nauczania oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi i, w zależności od potrzeb, jego rodzicom przez szkołę oraz poradnię, wraz ze wskazaniem zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

6) w przypadku ucznia szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe – także możliwość dalszego kształcenia w zawodzie, w tym warunki realizacji praktycznej nauki zawodu.

OPIEKUN PRAWNY A OPIEKUN FAKTYCZNY

Jaka jest różnica pomiędzy opiekunem prawnym a opiekunem faktycznym?

	OPIEKUN PRAWNY	„OPIEKUN FAKTYCZNY”
DEFINICJA	- Rodzice z ograniczonymi prawami rodzicielskimi. - Osoba ustanowiona przez matkę lub ojca, jeśli nie są pozbawieni praw rodzicielskich. - Osoby wyznaczone przez sąd, gdy rodzice są pozbawieni praw rodzicielskich. - Ustanowiona piecza - rodzina zastępcza, dom dziecka, placówka opiekuńczo-wychowawcza. Art. 149. Zasady ustanawiania opiekuna małoletniego, Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, t.j. Dz.U. 2023, poz. 2809. <u>Przedstawicielstwo ustawowe rodziców biologicznych wygasa jedynie w przypadku:</u> - pozbawienia ich władzy rodzicielskiej (art. 111 k.r.o.), - zawieszenia władzy rodzicielskiej (art. 110 k.r.o), ubezwłasnowolnienia rodzica (art. 94 §1 k.r.o) lub - gdy wyrazi on zgodę na przysposobienie jego dziecka w przyszłości bez wskazania osoby przysposabiającej (art. 1191 §1 k.r.o.).	- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, tj. Dz. U. 2024, poz. 323, 858. - opiekun faktyczny dziecka to osoba, która rzeczywiście opiekuje się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka. Opiekun faktyczny, który chce otrzymać świadczenia rodzinne na dziecko, musi do wniosku załączyć zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie przysposobienia dziecka. - Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, t.j. Dz.U. 2024 poz. 581 . Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, t.j. Dz.U.2023, poz. 1516: Przed przystąpieniem do udzielania świadczeń medycznych wymagana jest tzw. zgoda zastępcza w postaci zgody wyrażonej przez przedstawiciela ustawowego. Gdy brak jest przedstawiciela ustawowego zgodę taką może wyrazić właśnie opiekun faktyczny. OSOBY WYBRANE PRZEZ RODZICÓW. Rodzice mogą zdecydować, kto poza nimi będzie sprawował opiekę faktyczną nad ich dzieckiem, kiedy będą wykonywać np. obowiązki służbowe w ramach zatrudnienia. Rodzice decydują, komu można udzielać informacji o stanie zdrowia dziecka, kto może rozmawiać z nauczycielami na temat przebiegu edukacji dziecka itp.

		Art. 110 §1 k.r.o. W razie przemijającej przeszkody w wykonywaniu władzy rodzicielskiej sąd opiekuńczy może orzec jej zawieszenie. Orzeczenie sądu lub akt notarialny.
KOMPETENCJE	Bieżąca opieka nad dzieckiem zgodnie z orzeczeniem sądu. Opieka prawna została skonstruowana w ten sposób, by zapewnić możliwość reprezentowania dziecka w sprawach codziennego życia. Art. 158 k.r.o. - o decyzjach w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego opiekun powinien informować jego rodziców, którzy uczestniczą w sprawowaniu bieżącej pieczy nad osobą dziecka i w jego wychowaniu.	Zgodnie z orzeczeniem sądu lub aktem notarialnym.
Czy rodzic zastępczy może złożyć wniosek do ppp?	TAK W obszarze edukacji stosowne regulacje odnajdujemy w ustawie Prawo oświatowe (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, t.j. Dz.U. 2024 poz. 737, 854). Na gruncie tej ustawy rodzic zastępczy utożsamiany jest z rodzicem (art. 4 pkt.19). Pod pojęciem rodzic” należy rozumieć bowiem także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące nad nim pieczę zastępczą. W tym przypadku ustawodawca nie warunkuje zatem prawa do decyzji w imieniu dziecka od posiadania statusu przedstawiciela ustawowego dziecka lub uprawnienia rozszerzonego w postanowieniu sądu o umieszczeniu pieczy zastępczej. Wystarczające okazuje się posiadanie postanowienia sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej. Gdy dziecko jest umieszczone w pieczy rodzinnej, w pierwszym rzędzie na opiekunów prawnych są wyznaczani rodzice zastępczy lub prowadzący rodzinny dom dziecka.	NIE – chyba że posiada akt notarialny w którym jest to wskazane.

DOKUMENTY – ORZECZENIA – RODO

Czy Poradnia ma podstawy, aby egzekwować od opiekuna prawnego kserokopię wyroku sądu np. o ustanowieniu pieczy zastępczej? Czy jest to zgodne z RODO?

TAK. Osoba chcąc występować w imieniu małoletniego ma obowiązek **udokumentować swoje uprawnienia**. PPP upewnia się, czy rodzic jest np. rodzicem zastępczym. Dokumentacja PPP jest dostępna tylko dla rodzica (w tym rodzica zastępczego), bądź opiekuna prawnego. W myśl przepisów RODO osoby uprawniane mają dostęp do dokumentów ich dotyczących, w tym przypadku ich dzieci.

Czy poradnia powinna w swojej dokumentacji przechowywać kserokopię wyroku sądu np. o ustanowieniu pieczy zastępczej?

TAK, jeśli określi cel przechowywania takiego dokumentu. Można także sporządzić notatkę służbową, iż orzeczenie/wyrok sądu zostało przedłożone do wglądu i pracownik, który je widział potwierdza jego przedłożenie przez rodzica zastępczego oraz zapis widniejący w orzeczeniu dotyczący np. powierzenia opieki prawnej lub nie.

Przy wnioskach o wydanie opinii wystarczy oświadczenie (w myśl § 6.2.4 Rozporządzenia z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, t.j. Dz.U. 2023, poz. 2061) - **oświadczenie wnioskodawcy, że jest on rodzicem sprawującym władzę rodzicielską nad dzieckiem lub uczniem, prawnym opiekunem dziecka lub ucznia lub osobą (podmiotem) sprawującym pieczę zastępczą nad dzieckiem lub uczniem – jeżeli dotyczy.**

OGRANICZENIE PRAW RODZIELSKICH, ISTOTNE SPRAWY DLA DZIECKA

Co oznacza stwierdzenie, że rodzic ma ograniczone prawa rodzicielskie do współdecydowania o kształceniu dziecka?

Ograniczenie praw rodzicielskich do współdecydowania o kształceniu dziecka dotyczy zwykle wyboru szkoły lub kierunku kształcenia.

Wynika to z orzecznictwa sądowego, bowiem nie ma definicji ustawowej współdecydowania o kształceniu.

Co oznacza termin: decydowanie o sprawach istotnych dla dziecka?

Oznacza to decydowanie o sprawach dotyczących dziecka, które określane są jako istotne, czyli w szczególności dot.:

- obywatelstwa, nadania i zmiany imienia oraz nazwiska,
- określenia miejsca pobytu,
- wyboru kierunku nauki,
- sposobu spędzania czasu wolnego, przynależności do organizacji,
- sposobu leczenia,
- światopoglądu, sposobu wychowywania, rozwoju zainteresowań,
- wyjazdów za granicę,
- uczestniczenia w dokumentalnych i publicystycznych programach telewizyjnych.

Postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 18 lutego 2014 r. II Cz 2187/13. LEX nr 1853278 (Sokołowski, 2010, ss. 137-146). Jak stanowi art.96 §1 k.r.o. (Ustawa, 1964a) to rodzice wychowują dziecko i kierują nim. Z kolei z art.1121 §1 pkt.1 k.r.o. (Ustawa, 1964a) wynika, że rodzice zastępczy ustanowieni przez sąd mają prawo do wychowania dziecka, lecz nie kierowania nim.

Co oznacza pojęcie: istotne sprawy dziecka?

Pojęcie **istotnych spraw dziecka** nie zostało zdefiniowane w zakresie przepisów prawnych ustawowo, więc wywodzimy je z orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym to sądy definiują to zagadnienie jako m.in.

- określenie miejsca pobytu

- wyjazdu za granicę
- czasowe powierzenie pieczy nad dzieckiem innej osobie
- **wybór kierunku edukacji**
- dokonanie zabiegu operacyjnego
- zmiana nazwiska
- w zakresie organizacji wypoczynku udział w wyprawach ekstremalnych

Postanowienie 21.10.2015r., I Ca 333/15

DORĘCZENIA DOKUMENTÓW

Ile razy należy (w sytuacjach, gdy pisma wracają) wysyłać stronom postępowania dokumenty (zawiadomienie o wszczęciu postępowania orzekającego, zawiadomienie o posiedzeniu Zespołu Orzekającego, zawiadomienie o zakończeniu postępowania orzekającego), by można było uznać, że pismo zostało skutecznie doręczone.

*Zgodnie z Rozdziałem 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego, t.j. Dz. U. 2024, poz. 572. - **Doręczenia***

Art. 42. [Miejsca doręczeń pism osobom fizycznym]

§1. Pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy albo na adres do korespondencji wskazany w bazie adresów elektronicznych.

§2. Pisma mogą być doręczane również w lokalu organu administracji publicznej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§3. W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w §1 i 2, a także w razie koniecznej potrzeby, pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie.

Art. 43. [Doręczenie zastępcze pism dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu]

W przypadku nieobecności adresata pismo doręcza się, za pokwitowaniem, dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu, jeżeli osoby te podjęły się oddania pisma adresatowi. O doręczeniu pisma sąsiadowi lub dozorczy zawiadamia się adresata, umieszczając zawiadomienie w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy to nie jest możliwe, w drzwiach mieszkania.

Art. 44. [Niemożność doręczenia. Awizowanie. Fikcja doręczenia]

§1. W razie niemożności doręczenia pisma w sposób wskazany w art. 42 i 43:

1) operator pocztowy w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe przechowuje pismo przez okres 14 dni w swojej placówce pocztowej - w przypadku doręczania pisma przez operatora pocztowego;

2) pismo składa się na okres czternastu dni w urzędzie właściwej gminy (miasta) - w przypadku doręczania pisma przez pracownika urzędu gminy (miasta) lub upoważnioną osobę lub organ.

§2. Zawiadomienie o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie siedmiu dni, licząc od dnia pozostawienia zawiadomienia w miejscu określonym w §1, umieszcza się w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata.

§3. W przypadku niepodjęcia przesyłki w terminie, o którym mowa w § 2, pozostawia się powtórne zawiadomienie o możliwości odbioru przesyłki w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od daty pierwszego zawiadomienia.

§4. Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w § 1, a pismo pozostawia się w aktach sprawy.

W sytuacji, gdy jeśli uczeń realizuje kształcenie specjalne ze względu na niedostosowanie społeczne w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, czy istnieje możliwość, aby zawiadomienie o posiedzeniu Zespołu Orzekającego w poradni podpisał Dyrektor MOW, w którym dziecko obecnie przebywa?

NIE. Zawiadomienie o posiedzeniu Zespołu Orzekającego doręcza się osobie, która jest **opiekunem prawnym dziecka**.

UPRAWNIENIA RODZICA ZASTĘPCZEGO/DYREKTORA PLACÓWKI OPIEKUŃCZEJ

Czy na rodzic zastępczy/dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej może być wnioskodawcą o wydanie orzeczenia lub opinii poradni w sytuacji, gdy rodzic dziecka nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej.

Gdy rodzic nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej, to on jest wnioskodawcą, ponieważ jest opiekunem prawnym.

W sytuacji, gdy rodzic ma ograniczone prawa rodzicielskie, wniosek o wydanie orzeczenia lub opinii składa opiekun prawny, np. rodzic zastępczy lub dyrektor placówki opiekuńczej.

Zgodnie z art. 4 pkt.19 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. 2024, poz. 737, 854) ilekroć jest mowa o rodzicach – należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

W tym przypadku ustawodawca nie warunkuje zatem prawa do decyzji w imieniu dziecka od posiadania statusu przedstawiciela ustawowego dziecka lub uprawnienia rozszerzonego w postanowieniu sądu o umieszczeniu pieczy zastępczej. Wystarczające jest posiadanie postanowienia sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej czy placówce.

UPRAWNIENIA Z ORZECZENIA SĄDOWEGO

Czy jeśli matka przedstawia postanowienie Sądu, że sama może zdecydować o przeprowadzeniu badań w poradni pp i diagnozy medycznej w kierunku Zespołu Aspergera, to czy bez zgody ojca poradnia wydać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na ZA?

TAK – orzeczenie sądu jest wiążące.